

existuje velmi rozvinutá a propracovaná teorie okrajových úloh pro obyčejné diferenciální rovnice (ODR). Vzniká přirozená otázka, nakolik lze takovéto výsledky využít při vyšetřování FDR, přesněji řečeno, jak lze modifikovat (je-li to vůbec možné) známé postupy na komplikovanější případy, kdy je řada „hezky“ vlastností ztracena. Tento přístup se v některých případech setkal s úspěchem – zde by mělo být zmíněno přinejmenším jméno gruzínského matematika I. Kiguradzeho, který má mimo jiné dlouholeté pracovní kontakty s brněnskými matematiky – a byly nalezeny podmínky pro řešitelnost docela velké třídy okrajových problémů pro FDR. Inspirováni těmito výsledky rozhodli se autoři recenzované monografie rozpracovat teorii využívající právě modifikací metod známých z teorie ODR. Je to zejména metoda apriorních odhadů a technika diferenciálních nerovností, pomocí nichž jsou dokázány zcela nové výsledky týkající se řešitelnosti a jednoznačné řešitelnosti okrajových úloh pro FDR.

Práce je rozdělena do dvou kapitol. V první kapitole je řešena otázka jednoznačné řešitelnosti lineární úlohy $u'(t) = L(u)(t) + q(t)$, $Au(a) + Bu(b) = C$, kde L je lineární ohraničený operátor, q je Lebesgueovsky integrovatelná funkce a A, B, C jsou reálná čísla. Prezentované výsledky jsou zpravidla v jistém smyslu optimální, jak je ukázáno na vhodných příkladech. Pokud je operátor L jistého speciálního tvaru, FDR se redukuje na rovnici s odkloněnými argumenty. V takovém případě lze uváděnou teorii ještě dále rozšířit a specifikovat – tyto výsledky jsou také obsaženy v první kapitole. Kapitola druhá je uspořádána obdobným způsobem. Je řešena nelineární okrajová úloha $u'(t) = F(u)(t)$, $Au(a) + Bu(b) = h(u)$, kde F a h jsou spojitě operátory (h je funkcionál) vyhovující Caratheodoryho podmínkám a A, B jsou reálná čísla. Opět je vyšetřována otázka řešitelnosti a jednoznačné řešitelnosti. Výsledky mají tvar (nezlepšitelných) postačujících podmínek a k jejich důkazům jsou použity techniky vypracované v první kapitole. Pro speciální případ rovnice s odkloněnými argumenty jsou tyto výsledky pak dále zpřesněny.

Práce je napsána v anglickém jazyce, je zpracována přehledným způsobem. Zpravidla v první části každé podkapitoly jsou uváděny hlavní výsledky, ve druhé části jsou tyto výsledky dokázány a třetí část je věnována komentářům a příkladům. V úvodní části lze nalézt přehled použitých označení a definic nejdůležitějších pojmů. Monografie na mne působí kompaktním dojmem, výsledky jsou řazeny logicky. Snad bych přivítal detailnější informace o tom, jak si tyto výsledky stojí v kontextu prací jiných autorů.

Podstatná část této monografie vznikla v průběhu pracovních seminářů o okrajových úlohách na MU Brno v letech 2000 až 2001. Jak dále uvádějí autoři, některé výsledky byly také obsahem série přednášek pro studenty a postgraduální studenty matematické analýzy na MU Brno v akademickém roce 2001/2002, což znamená, že kromě specialistů v tomto oboru a případných dalších zájemců si tato publikace jistě najde čtenáře i mezi studenty matematických věd.

* Folia, MU Brno 2002, 300 s.

P. ŘEHÁK

Jaroslav Hroch: Soudobá anglo-americká a kanadská filozofie*

V krátké Předmluvě charakterizuje autor publikaci jako učební text, který nechce podat vyčerpávající výklad současného britského, amerického a kanadského filozofického myšlení, ale který je zaměřen na nejvýznamnější osobnosti soudobé anglo-americké a kanadské filozofie. Prostřednictvím analýzy některých děl vybraných osobností má pak být poukázáno na „podstatné inspirativní momenty, které významně zasáhly do soudobé světové filozofie 20. století“. J. Hroch po metodologické stránce vychází v první řadě z hermeneutického principu aktuálnosti a životnosti filozofického díla. Nadto jedna z jeho předšších prací je významným příspěvkem k hlubšímu poznání právě anglo-americké hermeneutiky (srv. Filozofická hermeneuti-

ka v dějinách a v současnosti. MU Brno – Georgetown, 1998). Ve třetí části této práce nazvané *Problém rozumění v soudobé anglo-americké filozofii* podává J. Hroch portréty Petera Winche, Charlese Taylora, Paula de Mana, Harolda Blooma a Richarda Rortyho. V recenzované knize pak představuje všechny jmenované a přidává stati o Hilary Putnamovi a Stanley Cavellovi.

Autor poznával soudobé anglo-americké i kanadské filozofické myšlení za svých pobytů v Americe, je ovšem seznámen také s jeho reflexí v dílech filozofů 20. století, a to jak českých, tak zahraničních, včetně některých slovenských podnětů v této oblasti. Dokládají to odkazy na literaturu ve všech oddílech recenzované publikace. Nešlo mu přitom jenom o portréty autorů z období rozvoje hermeneutiky. Vždyť jeho práce začíná jednostránkovou statí *Americký transcendentální idealismus*, načež následuje portrét jeho nejvýznamnějšího představitele *Ralpha Waldo Emersona* (1803-1882), tedy autora 19. století. Obdobně se J. Hroch vrací zpět, když pojednává o *Americkém pragmatismu* a jeho představitelích (Charles

Sanders Peirce, 1839-1914; Wiliam James, 1842-1910; John Dewey, 1859-1952); nechybí posouzení podnětů těchto autorů pro české filozofické myšlení, v první řadě meziválečné. Následuje oddíl věnovaný britskému neorealismu a analytické filozofii (Georg Edward Moore, 1873-1958; Bertrand Russell, 1872-1970; John Langshaw Austin, 1911-1960), dále analytické filozofii v USA (Williard Van Orman Quine, 1908-2000; Donald Davidson, 1917). Pokud se týká kanadské filozofie, soustředil se autor na Iana Hackinga, 1936; a v hermeneutických souvislostech výše již připomenutého Charlese Taylora, 1931.

Hrochova publikace značně překračuje rámec učebního textu, přestože autor volil metodu vlastně jen portrétní, slovníkové reflexe. Soudobá anglo-americká a svým způsobem i kanadská filozofie je tak viděna a prezentována v hlubších filozoficko-historických souvislostech.

* Masarykova univerzita v Brně pro Filozofickou fakultu, Brno 2003, 174 s.

L. SOLDÁN

Obsah 37. ročníku

2004

Dostálová Růžena: 10 let novořeckých studií na FF Masarykovy univerzity 1/31-34

Kolář Josef: Karel Absolon a Moravský kras 1/3-9

Novák Tomáš: Trauma vytvořeného rodiči 4/10-13

Puškinová Monika: Platónovo a Aristotelovo učení o přirozenosti ženy v kontextu přirozenosti obce (polis) 2/3-15

Rambousek Jiří: Dát hlas rtům němé domoviny 1/10-20

Sieglová Naděžda: Česká literatura pro děti a mládež na přelomu tisíciletí: několik reflexí 3/3-10

Sládek Ondřej: Anglický deismus a filozofie náboženství Herberta z Cherbury 4/3-13

Stránský Zbyněk Z.: Muzeologie na Masarykově univerzitě po osmdesáti letech 1/26-30

Významné osobnosti naší univerzity

Čestný doktorát prezidenta Edvarda Beneše na Masarykově univerzitě v Brně (J. Kalendovská) 2/19-22